

FOTGÄNGARNAS FÖRENING - FOT

www.fot.se

2020-06-20

Synpunkter från FOT (fotgängarnas förening) - Översiktsplan för Malmö, underlag för samråd

Inledning

FOT (fotgängarnas förening) har tagit del av samrådsförslaget för översiktsplan för Malmö och tackar för möjligheten att lämna synpunkter. FOT arbetar för de oskyddade trafikanternas rättigheter i stadsmiljön och har ett trafikperspektiv som utgår från de gåendes behov och intressen. Föreningens mål är att gång ska behandlas som ett eget färdssätt i den fysiska miljön och att detta ska genomsyra all samhällsplanering, från översiktsplanering till detaljplanering och skötsel av den offentliga miljön.

Övergripande kommentarer

FOT är som helhet positiva till samrådsförslaget för översiktsplan för Malmö. Översiktsplanen har en inriktning att Malmö ska växa inåt, vilket ger goda möjligheter att utveckla en attraktiv stad med ett stort fokus på hållbara transporter. Med en tät, sammanhållen och funktionsblandad stad ökar förutsättningarna för en god tillgänglighet, trygghet och jämställdhet. Det ger goda förutsättningar för ett hållbart stadsbyggande som prioriterar gång, cykel och kollektivtrafik.

FOT ser även positivt på att översiktsplanen lyfter fram miljö, hälsa och social utveckling som grundläggande för samhällsplaneringen. I översiktsplanen anges att planeringen och byggandet av staden är avgörande för att uppnå en hållbar utveckling med minskade klyftor. Invånarnas välmående ska vara i fokus för stadens utveckling och planeringen ska fokusera på att öka kopplingarna mellan olika stadsdelar i Malmö för att på så sätt underlätta för möten mellan människor med olika bakgrund.

En grön och klimatsmart stad

I översiktsplanen anges att Malmö ska växa inåt och förtätats. FOT välkomnar denna ambition då det ger möjlighet till ett resurs- och energieffektivt stadsbyggande samtidigt som det underlättar för de boende att välja hållbara färdssätt som gång, cykel och kollektivtrafik. I en tät och funktionsblandad

stad minskar behovet av att resa med bil. FOT anser dock att det är viktigt att principen om närhet också är relevant sett till Malmöbornas vardagsliv. Om kommunen menar allvar med att service och verksamheter ska finnas på gångavstånd från bostaden är det viktigt att det genomsyrar samtliga delar av staden och inte bara innerstaden och centrumområdet. För att undvika att invånarna tar bilen till externa köpcentrum är det viktigt att även lågprisbutiker och diversifierade livsmedelsaffärer finns att tillgå i närområdet. Fokus bör ligga på att handelsetablering i första hand ska lokaliseras i befintliga bostadsområden, både i innerstaden och i ytterområden. FOT ser därför väldigt positivt på översiktsplanens inriktningsbeslut om att inga nya renodlade handelsområden ska planläggas i kommunen.

Att förtäta staden kan innebära målkonflikter vilket även översiktsplanen avspeglar. Frågan är hur Malmö skall kunna förtätas med nya byggnader som sker på kommunal och privat mark samtidigt som staden ska bli grönare? Prognosen för 2050 är att Malmös befolkning ska öka med 160 000. Det är viktigt att planeringen sker med insikt om att förtätningen kan innebära komplexa utmaningar. Det gäller inte minst bevarandet av offentliga mötesplatser, naturområden, rekreationsområden och vattenmiljöer. Principen om att på ett tidigt stadium planera för både ett bevarande och en utökning av grönområden med mera. FOT ser gärna att översiktsplanen redovisar mer detaljerat hur denna målkonflikt ska lösas.

Hållbar mobilitet

Malmö har som ambition att öka andelen hållbara transporter med gång, cykel och kollektivtrafik. Samtidigt kommer den snabba befolkningstillväxten att medföra ett högt tryck på det befintliga trafiksystemet. FOT ser därför positivt på att det i översiktsplanen anges ett behov av en tydlig prioritering av trafikslag i staden där gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer prioriteras före biltrafikanter. FOT välkomnar även att planering, utformning och gestaltning ska anpassas efter barn och andra gruppers särskilda förutsättningar och behov. Malmö kan med fördel tillämpa ”8/80-modellen”, som innebär att trafikmiljön ska utformas med utgångspunkt att 8-åringar såväl som 80-åringar ska kunna vistas i staden på ett tryggt och säkert sätt. Plats och utrymme behöver vigras åt dessa grupper, vilket måste hanteras i planeringen. Men rätt utformat kan 8/80-modellen bidra till ökad trafiksäkerhet och trygghet vilket i sin tur leder till en mer tillgänglig och inkluderande stad.

FOT anser även att det är positivt att översiktsplanen skriver om gaturum och stadsmiljöer istället för transportkorridorer och trafikleder. Gatorna är en viktig del i staden där det sker många möten mellan stadens invånare. Det innebär att gatans utformning har stor betydelse för det sociala livet i Malmö och att gaturummet måste dimensioneras för att ge plats för möten och vistelse. I översiktsplanen anges att trafiksystemet ska utformas så att en större andel väljer att gå, cykla och åka kollektivt. Stor vikt ska läggas vid fotgängarnas och cyklisternas ytbehov och det ska finnas bilfria zoner med plats för sociala aktiviteter och mötesplatser. FOT välkomnar ovanstående beskrivning och ser med glädje att det i översiktsplanen framhålls att gående och cyklister är en stark köpgrupp som gynnar handeln och servicen i Malmö. Det är dock viktigt att skrivningarna inte stannar på visionsnivå utan snarast omsätts i en positivt förändrad gatumiljö. För att skapa attraktiva och trafiksäkra gator krävs åtgärder på bred front. Generellt krävs att stadens infartsleder och stora huvudgator görs om till stadsgator med mer plats för gående och cyklister. Det är viktigt att poängtera att det kommer att krävas en inskränkning av motortrafikens framkomlighet och hastighet för att skapa de trafikmiljöer som bidrar till ett ökat gående och stadsliv. Glädjande är dock att dessa förändringar ofta är kostnadseffektiva och samhällsekonomiskt lönsamma. Satsningar som leder till ökad gång- och cykeltrafik har i regel en

hög samhällsnytta i jämförelse med investeringar i motortrafiken. Inte minst eftersom det bidrar till att minska trafikens buller och bekämpa luftföroreningar, vilket i sin tur leder till en bättre folkhälsa.

Vid sidan av gång- och cykelåtgärder är det viktigt med åtgärder som bidrar till ett pålitligt, effektivt och kapacitetsstarkt kollektivtrafiksystem. Kollektivtrafiken är på många sätt grundläggande för ett hållbart transportsystem som länkar samman staden och regionens olika områden. I översiktsplanen anges att kollektivtrafiken och stadsplaneringen ska stödja varandra och att stadsbyggandet i Malmö ska utgå från kollektivtrafikstarka stråk. Vidare anges att framkomligheten för kollektivtrafiken ska prioriteras i stadsmiljön och att det ska vara enkelt och tidseffektivt att resa med kollektivtrafiken. FOT ser positivt på att kollektivtrafiken lyfts fram och prioriteras i översiktsplanen. En välutbyggd kollektivtrafik med hög tillgänglighet är en förutsättning för ett hållbart och aktivt resande, inte minst för barn, äldre och personer med funktionsnedsättning. En välfungerande kollektivtrafik gynnar även fotgängare och cyklister eftersom det ger möjlighet till smidiga kombinationsresor och underlättar för ett liv utan bil.

Avslutande kommentar

FOT är som helhet positiva till samrådsförslaget för översiktsplan för Malmö. Översiktsplanen ska ha beröm för att den inkluderar många olika perspektiv och adresserar viktiga målkonflikter. Den vågar också prioritera bland trafikslagen och formulera mål och ambitioner om att trafiksystemet ska utformas med fokus på gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer på bekostnad av biltrafiken. Det är viktigt eftersom det krävs prioriteringar och omfattande åtgärder för öka andelen hållbara transporter i staden. FOT välkomnar även att det anges att det krävs dialog med allmänheten och den idéburna sektorn för att uppnå visionerna i översiktsplanen. FOT deltar gärna i arbetet med att implementera och förverkliga översiktsplanen som representant för de oskyddade trafikanterna och deras intressen och behov.

Björn Sax Kaijser

Styrelseledamot i FOT

Sonja Forward

Ordförande i FOT